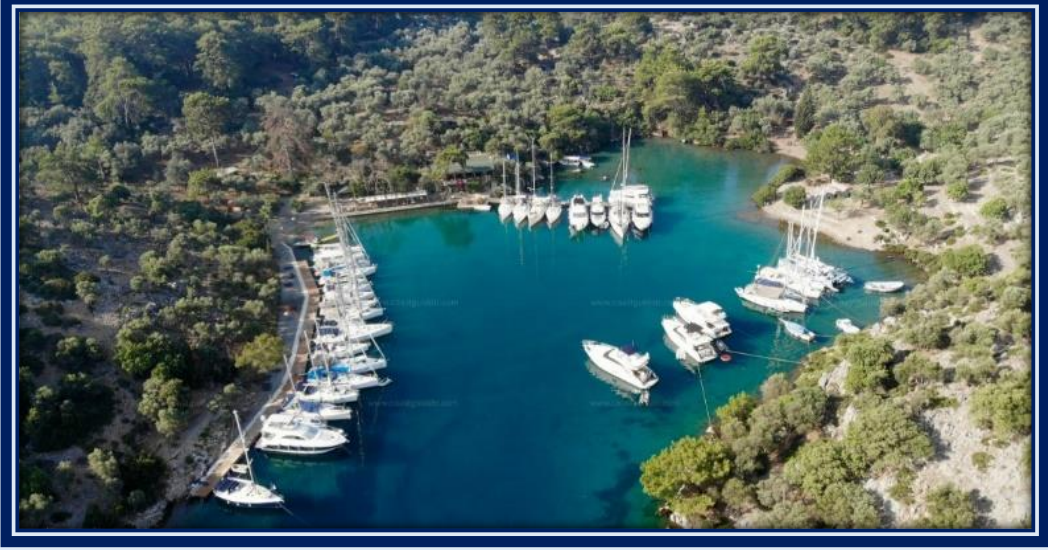

PANDEMİ YAZINDAN ARTA KALANLAR: DENİZDE APARTMAN YAŞANTISI...

İSTEDİĞİMİZ BU MU?

Belki yalnızsınız, belki sevdikleriniz, birkaç değerli dostunuz var yanınızda... O büyük kaçışa hazırsınız... Kaç gündür düşlerinizde.

Teknenize çıktınız, halatları attınız, avara oldunuz. Rotanızda, muhtemelen gürültülü gezi teknelerinin uğramadığı, bir güzel mavi koy. Açtınız yelkenleri, doldurdunuz rüzgârı ya da usul usul bir motor seyri; denizin şarkısı, rüzgârın sesi, dostun kelamı derken vardınız hedefe.

O kadar kolay değil. Koltuk halatlarını “yanıma gelmeyin” dercesine iki yana açmış teknelerden fırsat bulup, bağlanacak yer bulacaksınız. Belki, henüz hazır da değilsiniz bu sıkışık manevralara.

Büyük bir ihtimal, bu değildi yola çıkış düşleriniz... Bir “olsun” geçirdiniz içinizden... Yeri de buldunuz... Bu gece buradasınız.

Yıldızların altında bir geceye hazırlansanız da bu da sandığınız kadar kolay olmayabilir. Koy içerisinde bir o yana bir bu yana dolaşan, o dingin suları karıştıran botlar... Hiçbir kurala uymayan, havalı mekânları andıran ıslıl ıslıl tekne aydınlatmaları... Geceye karışan müzik sesleri... Yıldızları unutup sabahı ettiniz.

Sabahın ilk ışıklarıyla uyandınız, engin mavide yıkadınız yüzünüzü. Evet, galiba en iyisi başka bir koya geçmek.

İyi, hoş da, orada da yan yana dizilmiş tekneler... Öksürsen, komşudan “geçmiş olsun” derler.

Biliyorum, giderek sıklaşan, artık “klasik”leşen bir örnek.

Hep böyle sıkıcı olacak değil ya... Biz, ailecek Fethiye’deyiz her yaz... Ölüdeniz’den Göcek Koyları’na kadar Sinus Glaucus... Işık Ülkesi Lykia’nın batı sınırı...

Bizim gibi, 6.60'lık mütevazı bir tekneyle dolaşıyorsanız o cennet koyları... Tekneniz küçükse... Büyür kimi zaman şaşkınlığınız.

Yadırgayan gözlerle bakar size bazıları. Şaşırır sizin o sulara olmanıza, "nasıl gelmişler buraya" der gibidir gözleri. Birbirlerine gösterirler sizi... Biri koşup cep telefonuna sarılır, fotoğrafınızı çeker. Gülümersiniz... Kolay değil yıldız olmak.

Bazen de, göz göze gelirsiniz bir kaptanla... Açar ellerini iki yana, "aldırmayın onlara" der gözleri sessizce.

Kimi tekne heyecanlanır siz bağlanmak için manevra yaparken, kimi yardım elini uzatır inceden.

Aslında, hiçbiri nedensiz değildir yaşadıklarımızın. Gariptir deniz dediğin... Farklı insanlar için farklı anlamlar taşır.

Kimileri için ekmek kapısıdır... Yaşamı sürdürmenin, alın terini ekmeğe dönüştürmenin kaçınılmaz çalışma alanı.

Kimileri için bir kaçıştır deniz... Günümüzün "çağdaş" diye nitelenen, hızı giderek boyumuzu aşan kent yaşamından kurtulma yolu.

Kimileri için kendini bulma yolculuğudur deniz... Bizi kara yaşamına bağlayan halatları çözüp kendimizi engin maviye vurduğumuz, yaşamın ve kendimizin anlamını çözmeye çalıştığımız bir yolculuk.

Kimileri içinse bir tatildir deniz... Eğlence, farklılık, keyifli anılar.

Dedim ya, gariptir deniz dediğin... Denizci sayısı kadar, dalgalar kadar anlamı var denizin.

İşte tam da bu yüzdendir ki, farklı amaçları olan çok sayıda insan, mütevazı balıkçı teknelerinden nazlı yelkenlilere, büyüleyici motor yatlardan kocaman yük gemilerine kadar sayısız tekne, engin maviliklerden oluşan bu kocaman ortak bahçede birlikte bulunur.

Kucağında bütün çocuklarına yer bulan o ana tanrıça gibidir deniz, "hoş geldin" der... Sarar, sarmalar... Öylesine büyüleyicidir ki, ayağını değırdiğın sular kocaman bir sevdaya dönüşür.

Denize gariptir dedik ama deniz sevgisi de denizcilik de gariptir. Örneğın, mutlaka tekne sahibi olmayı gerektirmez deniz sevgisi. Bir gün batımında, sahildeki bankta oturan, denizi ve tekneleri seyreden on yaşındaki bir çocuk ya da düşlerini gerçekleştirme şansı yakalayamamış seksenlik bir ihtiyar... O engin maviye sığmayacak bir deniz sevgisi taşıyabilir yüreklerinde.

Denizin sevdası, tekne sahibi olmaktan, dümen tutmaktan, halata sarılmaktan bağımsız, başka bir sevdayı tanımlar.

Bu büyük birlikteliğı uyum içerisinde sürdüren iki temel dinamik; denizciliğın yazılı kuralları ve yazılmamış kurallardan oluşan denizcilik adabı.

Bilenler bilir, yazılmış veya yazılmamış kurallar, yaşanmış deneyimlerden, hatta çoğı zaman da olumsuz deneyimlerden yola

ıkararak oluşur. Kıdemlilerin anıları, seyir notları bu yüzden çok önemli; tüm denizciler bilirler ki, önceden kerelerce aştığınız o rotalar, her defasında yeni bir seyirdir aslında.

Mevzuat dediğimiz yazılı kurallar... Tartışılır, gelişmeler karşısında yeniden değerlendirilir, gereklilik halinde değıştirilir. Buna karşılık, denizcilik adabı olarak adlandırdığımız kurallar zaman içerisinde örülen bir kültürel doku niteliğindedir. Bu anlamda da değışkenlikleri görece daha az dinamik... Doğrunun oturması gibi, yanlıştan dönmek de uzun zaman alabilir.

Zaman zaman dinlediğimiz, okuduğumuz serzenişlerin bir kısmı yazılı kurallara uyulmamasına değinirken, önemli bir kısmı da deniz adabına uyumsuzluklarla ilgili.

Son yıllarda denize yönelik ilgi giderek artıyor. Sayılar da, gözlemlerimiz de, yaşıadıklarımız da bu gerekliğı doğruluyor.

Giderek daha çok insan tekne sahibi oluyor ya da denizde zaman geçiriyor. Sıradanlaşan kara tatillerinin yarattığı bıkkınlıkla oluşan farklılık arayışları... Modern insanın doğayla iç içe, keyifli ve aktif zaman geçirme isteğı... Turizm sektörünün sunduğı farklı seçenekler... Teknelerde kullanıcıların yaşam konforunu arttıran gelişmeler... Tekneyi daha güvenli hale getiren teknolojik ve yapısal ilerlemeler... Amatör denizci sayısını arttırmayı kolaylaştıran ulusal politikalar... Fazlası var eksiğı yok deriz ya, unuttuklarımız da vardır mutlaka. Onca dinamiğe, en azından, içinden geçtiğimiz pandemi süreciyle birlikte kalabalıklardan uzak, daha az riskli, deyim yerindeyse “daha steril” tatiller arayanları da eklemek gerekiyor. Tüm bunların deniz için anlamı, daha çok tekne, daha çok insan demek. Başka bir ifade ile yaşıadığımız süreçle birlikte deniz üzerindeki baskı da artıyor.

Denize duyulan ve giderek artan ilgi, kendini denizci, denize sevdalı olarak tanımlayanlar için sevindirici. Ne var ki, aynı ilgi denizcilerin duyumsadığı kaygıları da arttıracak nitelikte.

Denize yüklenen farklı anlamlar, farklı beklentiler ve tabii ki farklı insanlar, o cennet mavi koyda bir araya gelirken oluşuyor yaşıadıklarımızın nedenleri.

Bu yüzden nedensiz değıl yaşıadıklarımız.

Usul usul girdiğiniz bir koyda gördüğünüz o uygun yere bağlanabilmek için manevranızı planlarken, yanınızdan hızla geçen teknenin, size şehrin otopark kapma yarışlarını hatırlatması bu yüzden.

Bir haftalığına bir tekne kiralayan tatilcinin beklentisi, belki de gürültülü ve eğılenceli bir geceyi anılara katmaktan ibaret sadece.

Koy içerisinde süratle hareket eden botu kullanan ya alnına çarpan rüzgârı sevmiş ya da arabasıyla attığı makasları taklit ediyor olabilir.

Alış-veriş teknesine hızla ulaşmaya ve yer kapmaya çalışan, sırada bekleyen rakiplerini aşmaya çalışıyor olabilir.

Yaşadığımız... Kent yaşamının artan bir hızla denize taşınması... Engin mavinin koynunda apartman yaşamı kurguluyoruz. Başka bir ifade ile denizi karalaştırıyoruz.

Öykünün sonu başından belli; ya deniz yok olacak ya da bizi reddedecek... İkisi de hüsrân.

Evet, evriminin önemli bir bölümünü karada gerçekleştiren, yayıldığı her alanda kendi konfor ve çıkarı için doğayı dönüştüren, değiştiren, tüketen Homo Sapiens şimdi denizlere yayılıyor.

Çözüm mü? Yazılı kurallar koymak, kuralları herkese ezberletmek, uymayanları denetlemek, hatta cezalandırmak kolay... Hatta belki de gerekli... Hepimiz biliyoruz ki yetmez... Sorunları çözmez.

Belki de şu noktayı anlamaktan geçiyor her şey... Sahibi olamazsın denizin... Parçası olamazsın... Olsa olsa bir konuksundur denizde...

Ferruh N. Ayoğlu
Kasım-2020, Zonguldak